

Programma 1 Wagening

Waarom dit programma?

Programma 1 *Wageningen Sociaal* geeft richting aan alles wat we doen binnen het sociaal domein. Het gaat om wettelijke taken én om de keuzes die we als gemeente zelf maken om inwoners te ondersteunen. Vanaf 2026 vormt het nieuwe beleidskader *Samen Wageningen* hiervoor het inhoudelijke uitgangspunt. Hierin staan drie samenhangende thema's centraal: Sociale zekerheid, Gezond en veilig samenleven en Kansengelijkheid. Deze thema's zijn nauw met elkaar verbonden en dragen gezamenlijk bij aan de opgave Toekomstgericht Samenleven.

Sociale zekerheid

Een bestaanszekere basis is een voorwaarde om mee te kunnen doen in de samenleving. Daarom zetten we in op voldoende inkomen, het voorkomen van armoede en schulden, mogelijkheden om te werken en mee te doen, passend wonen en een goede opvang en begeleiding van mensen die gevlucht zijn. Zo zorgen we ervoor dat inwoners grip hebben op hun leven en hun toekomst.

Gezond en veilig samenleven

Een sterke samenleving vraagt om inwoners die gezond zijn, zich veilig voelen en op elkaar kunnen terugvallen. Daarom investeren we in een sterke sociale basis, gezondheid, welzijn, sport en cultuur, passende ondersteuning wanneer dat nodig is en een veilige en gezonde leefomgeving. Hiermee versterken we de veerkracht van inwoners en de sociale samenhang in de stad.

Kansengelijkheid

Iedere inwoner verdient de kans om zich te ontwikkelen en mee te doen, ongeacht achtergrond of omstandigheden. Daarom zetten we in op een kansrijke start voor kinderen, goed onderwijs en educatie, het versterken van basisvaardigheden en het bevorderen van diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid. Zo werken we aan gelijke kansen voor alle Wageningers.

De herziening van het beleidskader *Samen Wageningen* was nodig omdat ontwikkelingen zoals bestaansonzekerheid, vergrijzing, de Hervormingsagenda Jeugd, Participatiewet in balans en het Integraal Zorgakkoord nieuwe uitdagingen met zich meebrengen. Met dit programma vertalen we de ambities uit het beleidskader naar concrete resultaten voor inwoners en bouwen we verder aan een toekomstbestendig sociaal domein.

Wat willen we bereiken voor onze inwoners en onze samenleving?

In dit programma zijn de actuele ambities gekoppeld aan:

- 1.1 Inkomen, armoede en schulden
- 1.2 Werken en meedoen
- 1.3 Vrijheid en internationale samenwerking
- 1.4 Asielopvang en inburgering
- 1.5 Een veilige en leefbare woon-, werk- en ondernemingsomgeving
- 2.1 Sociale basis
- 2.2 (Toegang tot) sport
- 2.3 (Toegang tot) cultuur
- 2.4 Gezondheidszorg
- 2.5 Geïndiceerde jeugdhulp
- 2.6 Geïndiceerde ondersteuning Wmo
- 2.7 Veilige leefomgeving
- 2.8 Gezonde leefomgeving
- 3.1 Kansrijke start
- 3.2 Onderwijs en educatie
- 3.3 Basisvaardigheden

- 3.4 Diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid

Deze ambities zijn verwerkt in een doelenboom, waarin wordt beantwoord:

- Welke doelen willen we bereiken om te komen tot de ambitie?
- Welke resultaten moet het opleveren?

1.1 Inkomen, armoede en schulden

Wat willen we bereiken?

Alle inwoners van Wageningen kunnen voorzien in hun eerste levensbehoeften en hebben voldoende mogelijkheden om mee te doen in de samenleving.

1.1 Inkomen, armoede en schulden

Doel: 1.1.1 Inwoners hebben voldoende mogelijkheden om deel te nemen aan de samenleving, ondanks financiële zorgen.

Resultaten

- Inwoners die recht hebben op het Maatschappelijk Meedoen Budget (MMB) maken hier gebruik van.
- Inwoners doen (meer) mee aan de samenleving dan voor de invoering van het MMB.
- Het effect van de regelingen voor de kosten van niet gezond zijn in kaart gebracht.

Doel: 1.1.2 Inwoners zijn duurzaam financieel zelfstandig.

Resultaten

- Inwoners weten hoe zij met geld om moeten gaan en zijn financieel zelfstandig.
- Bij meer inwoners doorbreken we de armoede van generatie op generatie.
- Inwoners ervaren voldoende veerkracht ondanks financiële zorgen.
- In 2027 hebben we de bestaanszekerheid van kwetsbare inwoners vergroot, via het Maatschappelijk Meedoen Budget en via begeleiding naar (betaald) werk.
- Het aantal huishoudens met minimaal drie jaar problematische schulden halveert binnen vier jaar.

Doel: 1.1.3 Inwoners met financiële zorgen komen tijdig in beeld om grotere problemen te voorkomen.

Beoogde resultaten

- Inwoners met financiële zorgen zijn op tijd bij ons in beeld om grotere problemen te voorkomen.
- Inwoners met problematische schulden komen tijdig in beeld om grotere problemen te voorkomen.

Welke risico's staan deze ambitie in de weg?

- Maatregelen van het Rijk hebben invloed op het Maatschappelijk Meedoen Budget (MMB). Als het Rijk minder inkomensondersteuning biedt, wordt het MMB hoger om het sociaal minimum te garanderen. Dit kan consequenties hebben voor de kosten van het MMB.

Het Rijk heeft wetgeving voorgesteld om met betere gegevensdeling tussen (semi)overheidsorganisaties meer mensen met de regelingen te bereiken. Als de invoering of uitvoering van deze wetgeving vertraagt, kunnen we inwoners minder goed bereiken.

Welke risico's staan deze ambitie in de weg?

- Maatregelen van het Rijk hebben invloed op het Maatschappelijk Meedoen Budget (MMB). Als het Rijk minder inkomensondersteuning wordt het MMB hoger om het sociaal minimum te garanderen. Dit kan consequenties hebben voor de kosten van het MMB.
- Het Rijk heeft wetgeving voorgesteld om het bereik van de regelingen te vergroten door betere gegevensdeling tussen (semi) overheidsorganisaties. Als de invoering van deze wetgeving of uitvoering van de wetgeving vertraagt kunnen we inwoners minder goed bereiken.

1.2 Werken en meedoen

Wat willen we bereiken?

Alle inwoners van Wageningen kunnen meedoen naar vermogen, eventueel met ondersteuning op maat.

1.2 Werken en meedoen

Doel: 1.2.1 Inwoners doen mee naar vermogen, waar het kan via betaald werk.

Resultaten

- Steeds meer inwoners die begeleiding nodig hebben bij de stap richting werk of maatschappelijke deelname, vinden met ondersteuning een vorm van meedoen die bij hen past. Waar mogelijk is dit werk, anders kijken we naar een andere vorm van stabiele daginvulling.

Doel: 1.2.2. Inwoners kunnen makkelijk de overstap van onbetaald werk naar betaald werk maken (en terug).

Resultaten

- Wanneer realistisch perspectief op werk ontstaat, helpen we inwoners met de stap naar werk. Wanneer meedoen (tijdelijk) niet meer mogelijk is, kunnen inwoners laagdrempelig switchen naar een passendere vorm van participatie.

Doel: 1.2.3. We werken samen met partners in de Arbeidsmarktregio Foodvalley.

Resultaten

- Inwoners ervaren continuïteit in de dienstverlening in de regio en kunnen overal terecht.

Welke risico's staan deze ambitie in de weg?

Vanwege wettelijke wijzigingen en onze eigen ambities, gaan we inwoners steeds vaker spreken en begeleiden. Het risico daarbij is dat de huidige capaciteit in de uitvoering niet voldoende is om de ambities te realiseren.

1.3 Vrijheid en internationale samenwerking

Wat willen we bereiken?

Wij vinden het belangrijk dat mensen begrijpen hoe waardevol vrijheid is — voor onszelf én voor de samenleving. We geven hier aandacht aan, onder andere door het organiseren van herdenkingen zoals 4 en 5 mei en Ketikoti. Iedereen heeft hierin een eigen verantwoordelijkheid. Niet alleen voor nu, maar ook voor de generaties na ons. Met respect voor het verleden willen we vrijheid zichtbaar en voelbaar maken. Dat doen we lokaal, regionaal, landelijk én internationaal.

1.3 Vrijheid en internationale samenwerking

Doel 1.3.1: We zijn vanuit Wageningen, Stad der Bevrijding, voortdurend zichtbaar als gangmaker voor het bewustzijn en daarmee de bevordering van individuele en collectieve vrijheid.

We bouwen voort op de successen van de voorgaande edities van de 4 mei-herdenking en het koesteren van de vrijheid op 5 mei. We zijn vanuit Wageningen, Stad der Bevrijding, voortdurend zichtbaar als gangmaker voor het bewustzijn en daarmee de bevordering van individuele en collectieve vrijheid. Wij brengen deze thema's onder de aandacht voor het hele land en ver daarbuiten. Dit doen we professioneel, midden in de samenleving, met krachtige en loyale partners. We vragen aandacht voor actuele wereldproblemen waarbij vrijheid onder druk staat. We onderschrijven het VN verdrag en spreken ons uit tegen schending van de mensenrechten.

Naast de jaarlijkse herdenking van 4 en 5 mei willen we in Wageningen, Stad der Bevrijding, ook aandacht geven aan andere historische momenten die onze vrijheid hebben gevormd, zoals de afschaffing van de slavernij; Ketikoti. Deze gebeurtenis is bepalend geweest voor vrijheid en gelijkwaardigheid binnen ons koninkrijk, toen en nu.

Resultaten

- We bieden via Wageningen 45 het jaarrond, met het hoogtepunt op 4 en 5 mei, een onderscheidend programma met impact: lokaal, regionaal, landelijk en internationaal. Met ontmoetingen, evenementen, dialoog, kennisdeling en educatie. Fysiek en online.
- Ook in 2027 versterken we het historisch besef rond de afschaffing van de slavernij door Ketikoti te herdenken en te vieren, met betrokkenheid van lokale organisaties.

Doel: 1.3.2 In 2027 blijven we ons beleid rondom internationale samenwerking voortzetten.

We staan open voor het aangaan van nieuwe contacten wanneer deze versterkend zijn voor ons als Kennisstad, als Stad der Bevrijding en/of als internationale stad. We ondersteunen initiatieven uit onze samenleving als deze hier een bijdrage aan leveren

Resultaten:

- Ook in 2027 worden uitwisselingen georganiseerd tussen scholen, groepen en organisaties uit Wageningen en onze partnersteden. Kennis- en ervaringen uitwisselen staat centraal.
- Op 4 en 5 mei zijn vertegenwoordigers uit de partnersteden aanwezig om activiteiten rondom de herdenking en bevrijding bij te wonen.

Welke risico's staan deze ambitie in de weg?

- De uitvoering ligt bij Wageningen45. Ze zijn afhankelijk van subsidies of sponsoring en van het weer. Ook de toenemende inflatie is een risico.
- Onvoldoende draagvlak in de Wageningse samenleving voor de stedenbanden (dat wil zeggen het ontbreken van een stichting of werkgroep) en een beperkt budget.

1.4 Asielopvang en inburgering

Wat willen we bereiken?

Mensen die gevlucht hebben voldoende mogelijkheden om volwaardig mee te doen in de samenleving van Wageningen.

1.4 Asielopvang en inburgering

Doel: 1.4.1 Mensen die gevlucht zijn verblijven in Wageningen in kwalitatief goede woon- en opvanglocaties.

Resultaten

- Voor huidige opvanglocaties wordt gemonitord of deze voldoen aan de kwaliteitseisen.
- Indien sprake is van nieuwe opvanglocaties is er extra aandacht voor zaken zoals: mogelijkheid tot een rustige studie/werkplek, voldoende recreatiemogelijkheden, plek voor onderwijs op locatie en plek voor vrijwilligersorganisaties.

Doel: 1.4.2 Een grotere opgave vervullen voor de asielopvang dan wettelijk verplicht.

Resultaten

- 550 duurzame opvangplekken voor COA-opvanglocaties.

Doel: 1.4.3 Mensen die gevlucht zijn hebben mogelijkheden om samen te komen met zowel vluchtelingen als andere inwoners van Wageningen.

Resultaten

- Meedoen kan in vele vormen. In het project Duurzame Opvang Vluchtelingen wordt verdere uitwerking gegeven aan de mogelijkheden voor meedoen voor de verschillende groepen vluchtelingen die in Wageningen verblijven.
- Hierbij is bijvoorbeeld aandacht voor recreatieve activiteiten, vrijwilligerswerk, maar ook begeleiding naar betaald werk.

Doel: 1.4.4 De gemeente Wageningen ondersteunt een menswaardig bestaan voor mensen die gevlucht zijn, maar geen recht hebben op verblijf in een opvanglocatie, waarvan de procedures nog niet zijn afgerond.

Resultaten

- De toetsingscriteria zijn leidend in de opvang en begeleiding van vluchtelingen gebonden aan Wageningen zonder recht op verblijf in een opvanglocatie.

Doel: 1.4.5 Inwoners met een verblijfsstatus wonen veilig en worden goed begeleid.

Resultaten

- Samen met de woningcorporaties bieden we alle inwoners met een verblijfsstatus een kwalitatief goede woonruimte.
- Inwoners met een verblijfsstatus stromen tijdig in in de inburgering.
- Inwoners met een verblijfsstatus ontvangen de begeleiding die bij hen individueel passend is.

Doel: 1.4.6 Mensen die gevlucht zijn zijn zelfredzaam.

Resultaten

- Mensen die gevlucht zijn hebben de juiste kennis om zelf door de Wageningse samenleving te bewegen.
- Zoveel mogelijk mensen die gevlucht zijn hebben individuele ondersteuning ontvangen bij hun start in Wageningen.

Doel: 1.4.7 Mensen die gevlucht zijn voelen zich thuis in Wageningen.

Resultaten

- Mensen die gevlucht zijn hebben de mogelijkheid om deel uit te maken van sociale netwerken in Wageningen.

Welke risico's staan deze ambitie in de weg?

Het Rijk voert een strenger asielbeleid uit. Dit heeft veel impact op de asielketen, het sentiment in de samenleving en bovenal het gevoel van veiligheid van de individuele vluchteling. Dit alles werkt door in de mogelijkheden die wij als gemeente hebben om onze doelen gericht op meedoen vanaf dag 1 en menswaardige opvang uit te werken. Mede heeft het een sterke impact op hoe we onze ambtelijke capaciteit benutten.

Op dit moment zijn niet alle financiën duurzaam gewaarborgd. Enerzijds is er onzekerheid in financiering van het Rijksbeleid, anderzijds dienen we nog lokale keuzes te maken voor langdurige financiële ondersteuning. Ook is de vraag of de financiële compensatie voor de Wet Inburgering passend is bij onze ambities op dit gebied.

1.5 Een veilige en leefbare woon-, werk- en ondernemingsomgeving

Wat willen we bereiken?

Het creëren en behouden van een veilige en leefbare woon-, werk- en ondernemingsomgeving in Wageningen.

1.5 Een veilige en leefbare woon-, werk- en ondernemingsomgeving

Doel: 1.5.1 We pakken ondermijning preventief, en indien nodig repressief aan.

Resultaten

- Bewustwording inwoners en ondernemers vergroten door minimaal tien communicatie-uitingen per jaar te doen over diverse onderwerpen van ondermijning.
- We geven minimaal 4 interne bewustwordingstrainingen op ondermijning.
- Er zijn tenminste 4 integrale controles uitgevoerd.
- We stellen in 2027 een nieuw plan van aanpak ondermijning vast.

Doel: 1.5.2 Het versterken van een veilige, leefbare en ondersteunende omgeving voor alle inwoners, door zorg en veiligheid verder te ontwikkelen naar het landelijk niveau dat de VNG voor ogen heeft.

Resultaten

- Kwetsbare inwoners krijgen tijdige en passende ondersteuning, ook bij verward/onbegrepen gedrag.
- Inwoners ervaren hun wijk als veilig en leefbaar doordat signalen vroeg worden herkend en opgepakt.
- GGZ-instellingen zijn zichtbaar en betrokken op buurtniveau en werken structureel samen met lokale partners.
- Het op- en afschalingsmodel 'Aanpak Voorkomen van Escalatie' wordt ingevoerd en zorg voor voorspelbare, preventieve samenwerking in complexe casuïstiek.
- Leefbaarheid en veiligheid in de woonomgeving worden versterkt door preventieve samenwerking tussen partners in de leefomgeving, zodat signalen eerder worden gezien en opgepakt.

Doel: 1.5.3 We stimuleren de onderlinge verdraagzaamheid in overlastdossiers.

Resultaten

- Overlastmeldingen behandelen we zoals vastgesteld in de beleidsregels Wet aanpak woonoverlast.
- We overleggen in de Stuurgroep Veilig Uitgaan met de horeca, politie en omwonenden.
- We maken onze organisatie bewust van het bestaan van polarisatie en radicalisering.
- We stimuleren een fijne leefomgeving tussen studentenverenigingen en omwonenden.

Doel: 1.5.4 Inwoners en ondernemers zijn zich bewust van de gevaren van digitale criminaliteit. Daarnaast zijn we als organisatie voorbereid op een cyberaanval.

Resultaten

- In ieder geval 3 preventieve acties organiseren gericht op de doelgroepen jeugd, ouderen en ondernemers. Als organisatie trainen en oefenen we op cyberveiligheid.

Doel: 1.5.5 Uitvoering wettelijke taken.

Resultaten

- De wettelijke taken zijn uitgevoerd.

Welke risico's staan deze ambitie in de weg?

Risico's bij doel 1.5.2: zorg en veiligheid verder ontwikkelen naar niveau zoals voorgesteld door VNG. De ambitie staat onder druk doordat veel regionale ontwikkelingen zoals Sterke Lokale Teams en Hervormingsagenda Jeugd nog in opbouw zijn. Rollen, bereikbaarheid en samenwerking zijn daardoor niet altijd duidelijk. Daarnaast blijft de capaciteit bij partners, waaronder GGZ en politie kwetsbaar. Dit kan leiden tot vertraagde signalering en stagnatie in complexe situaties. Daarnaast blijft gegevensdeling een knelpunt.

Ook kunnen zich zaken voordoen, zoals een grootschalige crisis of uitbreiding bevoegdheden burgemeester, die her prioritering nodig maken.

2.1 Sociale basis

Wat willen we bereiken?

Inwoners kijken naar elkaar om, ondersteunen elkaar en zijn zoveel mogelijk zelf- en samenredzaam binnen een sterke sociale basis.

2.1 Sociale basis

Doel: 2.1.1. Inwoners die hulp of ondersteuning nodig hebben, kunnen deze makkelijk vinden en krijgen de hulp die bij hen past.

Resultaten

- We versterken de sociale basis door het ontwikkelen van meer laagdrempelige, preventieve algemene voorzieningen voor aandachtsgroepen.

Doel: 2.1.2. Inwoners zetten zich graag in voor anderen en merken dat anderen dat ook voor hen doen.

Resultaten

- We benutten de kracht van inwoners en wijken beter door in te zetten op community building, onder andere via opbouwwerk. Door te werken aan gezamenlijke doelen worden gemeenschappen veerkrachtiger en sterker.

Doel: 2.1.3. Mantelzorgers kunnen de zorg volhouden omdat zij steun krijgen wanneer de nodig is.

Resultaten

- We verlagen de druk op mantelzorgers en vrijwilligers.

Doel 2.1.4. Inwoners voelen zich verbonden, omdat ze deel zijn van een sterk, sociaal netwerk.

Resultaten

- In alle wijken zijn basisvoorzieningen beschikbaar.

Doel: 2.1.5. Inwoners merken dat de hulp van vrijwilligers, mantelzorgers en professionals goed op elkaar aansluit.

Resultaten

- Er is een actief netwerk voor partners in wonen, welzijn en zorg.

Doel: 2.1.6. Kinderen en jongeren groeien op in een gezonde, veilige omgeving, zodat zij geen problemen ervaren en dat aanwezige problemen vroegtijdig worden aangepakt. We hebben specifieke aandacht voor het voorkomen van complexe scheidingen.

Resultaten

- Jeugdigen kunnen met psychische klachten van de snel en laagdrempelige terecht (onder andere door de inzet bij van ondersteuners bij de Huisarts, het Startpunt, jongerenwerk, schoolmaatschappelijk werk jeugdverpleegkundige en arts).
- Ouders en verzorgers kunnen met hun opvoedvragen en zorgen, snel en laagdrempelige terecht (onder andere door de inzet van het Startpunt, ondersteuners bij de Huisarts, maatschappelijk werk, jeugdverpleegkundige en arts)
- Ouders en kinderen in complexe echtscheidingen worden ondersteund.

Welke risico's staan deze ambitie in de weg?

- Het aantal mantelzorgers en vrijwilligers neemt af.
- toenemende druk van digitale media
- groeiende sociaaleconomische ongelijkheid

2.2 (Toegang tot) sport

Wat willen we bereiken?

Iedere Wageninger kan een leven lang sporten en bewegen.

2.2 (Toegang tot) sport en cultuur

Doel: 2.2.1. We nemen financiële, fysieke en sociale drempels weg en bieden extra ondersteuning waar deelname achter blijft.

Beoogde resultaten

- Meer inwoners die nu minder deelnemen aan sport en bewegen vinden duurzaam aansluiting bij passend sport- en beweegaanbod.

Doel: 2.2.2. We vergroten de sport- en beweegdeelname door een passend, toegankelijk en aantrekkelijk aanbod voor iedere levensfase en stimuleren dagelijks bewegen in de leefomgeving.

Beoogde resultaten

- Meer inwoners sporten en bewegen regelmatig en blijven gedurende hun leven actief, passend bij hun leeftijd, levensfase en mogelijkheden.

Doel: 2.2.3. Scholen en kinderopvang stimuleren dagelijks bewegen en motorische ontwikkeling.

Beoogde resultaten

- Meer kinderen bewegen dagelijks in en rondom school en kinderopvang.

Doel: 2.2.4. Kinderen (basisschoolleeftijd) van ouders met een laag inkomen behalen en behouden basiszwemvaardigheden.

Beoogde resultaten

- Meer kinderen (basisschoolleeftijd) van ouders met een laag inkomen beschikken over voldoende zwemvaardigheid en waterveiligheid.

Doel: 2.2.5. We zetten sporten en bewegen integraal in om gezondheid te bevorderen, sociale verbinding te versterken, participatie te vergroten en gezondheidsverschillen te verkleinen.

Beoogde resultaten

- Meer inwoners ervaren een betere gezondheid, ontmoeten anderen, participeren actief in de samenleving en profiteren van gelijke kansen door sport en bewegen.

Doel: 2.2.6. We zorgen voor voldoende, kwalitatief goede en duurzaam beheerde sportaccommodaties en beweegvriendelijke openbare ruimte.

Beoogde resultaten

- Inwoners beschikken over voldoende kwalitatieve, duurzame en toegankelijke sport- en beweegvoorzieningen die aansluiten bij de behoefte van de stad.

Doel: 2.2.7. Het zwembad biedt een duurzame en passende voorziening voor inwoners.

Beoogde resultaten

- Een toekomstbestendig en goed benut zwembad draagt bij aan sport, bewegen en ontmoeting.

Doel: 2.2.8. Sportparken worden multifunctioneel gebruikt.

Beoogde resultaten

- Meer gezamenlijk en toekomstbestendig gebruik van sportparken.

Doel: 2.2.9. Binnensportaccommodaties worden efficiënt benut.

Beoogde resultaten

- Bezettingsgraad wordt verhoogd waardoor meer sport- en beweegaanbieders gebruik kunnen maken en meer inwoners kunnen sporten en bewegen.

Doel: 2.2.10. We analyseren de uitkomsten van het jongerenonderzoek en vertalen deze naar een sport-, beweeg- en ontmoetingsaanbod dat aansluit bij de behoeften en de leefwereld van jongeren.

Beoogde resultaten

- De uitkomsten van het jongerenonderzoek worden meegenomen in de uitvoering van het sport- en beweegbeleid en leiden tot een aanbod dat beter aansluit bij de wensen en behoeften van jongeren.

Doel: 2.2.11. We werken samen met jongeren en maatschappelijke partners aan een laagdrempelig, eigentijds en inclusief sport- en beweegaanbod dat ontmoeting en talentontwikkeling stimuleert.

Beoogde resultaten

- Meer jongeren nemen deel aan sport-, beweeg- en ontmoetingsactiviteiten die aansluiten bij hun interesses, behoeften en leefwereld.

Doel: 2.2.12. We versterken de vitaliteit, organisatiekracht, sociale veiligheid en samenwerking van sport- en beweegaanbieders.

Beoogde resultaten

- Sport- en beweegaanbieders zijn organisatorisch sterk, financieel gezond, sociaal veilig en leveren een actieve bijdrage aan maatschappelijke opgaven.

Doel: 2.2.13. We versterken de samenwerking met onderwijs, zorg, welzijn, sport, cultuur en andere partners.

Beoogde resultaten

- Een duurzaam samenwerkingsnetwerk realiseert meer samenhang, bereik en maatschappelijke impact van sport en bewegen in Wageningen.

Welke risico's staan deze ambitie in de weg?

De financiële gevolgen van het vastgestelde sportbeleid zijn op dit moment nog onvoldoende inzichtelijk om deze volledig in de begroting op te nemen. Zodra meer duidelijkheid bestaat over de financiële consequenties, zullen deze in kaart worden gebracht en via de reguliere planning- en controlcyclus worden gecommuniceerd.

2.3 (Toegang tot) cultuur

Wat willen we bereiken?

Inwoners hebben toegang tot cultuur en maken hier gebruik van.

2.3 (Toegang tot) cultuur

Doel: 2.3.1. Kinderen in Wageningen maken binnen- en buitenschools kennis met kunst en cultuur.

Resultaten

- Alle kinderen op de Wageningse basisscholen nemen deel aan het Kunstmenu (binnenschools) en/of aan Eigenwijzer (buitenschools).

Doel: 2.3.2. Inwoners , waaronder inwoners met fysieke of financiële beperkingen, hebben toegang tot kunst en culturele activiteiten

Resultaten

- Meer inwoners nemen deel aan kunst- en cultuuractiviteiten.

Doel: 2.3.3.Theater Junushoff wordt breder benut en is een podium van en voor de stad.

Resultaten

- Meer inwoners bezoeken theater Junushoff.

Doel: 2.3.4. Bibliotheek de bblthk is toekomstbestendig, goed vindbaar, biedt een educatief meertalig aanbod, studie- en vergaderplekken en fungeert als 'third place'.

Resultaten

- De bibliotheek trekt meer dan 200.000 bezoekers en houdt het ledenaantal op peil en bereikt impact en resultaten.

Doel: 2.3.5. Alle inwoners hebben vrije toegang tot informatie en kennis.

Resultaten

- Inwoners kunnen (waar mogelijk digitaal) de geschiedenis van Wageningen bekijken.
- Inwoners kunnen gericht zoeken naar foto's, prenten en (bouw-)tekeningen in een beeldbank.
- Inwoners kunnen historische archieven raadplegen en hulp krijgen bij het doen van onderzoek.

Doel: 2.3.6. De samenwerking met de gemeenten in de Gelderse Cultuurvallei biedt meerwaarde.

Resultaten

- Een duurzaam samenwerkingsnetwerk voor kunst en cultuur in de Gelderse Cultuurvallei.

Doel: 2.3.7. Er is een multifunctionele culturele broedplaats in Wageningen West.

Resultaten

- De multifunctionele culturele broedplaats in Wageningen West biedt werk- en atelierruimte, multifunctionele ruimten in een inspirerende omgeving voor culturele ondernemers en een culturele ontmoetingsplek voor alle jongeren in Wageningen en wordt nader omschreven in een bestuurlijke opdracht.

Doel: 2.3.8. De wensen voor huisvesting voor kunst- en cultuurbeoefening worden integraal afgewogen en besproken bij de Vastgoedtafel.

Resultaten

- Meer betaalbare vierkante meter komt beschikbaar voor kunst- en cultuurbeoefening.

Doel: 2.3.9. We analyseren de uitkomsten van het jongerenonderzoek en vertalen deze naar een kunst- en cultuurbeleid dat aansluit bij de behoeften en de leefwereld van jongeren.

Resultaten

- De uitkomsten van het jongerenonderzoek worden meegenomen in de uitvoering van het kunst- en cultuurbeleid en leiden tot een aanbod dat beter aansluit bij de wensen en behoeften van jongeren.

Welke risico's staan deze ambitie in de weg?

- Dat toegang tot cultuur een voorwaarde is voor het gebruik hiervan, maar dat niet niet betekent dat de inwoners er ook daadwerkelijk gebruik van (gaan) maken;
- Het tijdig kunnen vinden en beschikbaar kunnen krijgen van een geschikte locatie voor de multifunctionele culturele broedplaats in Wageningen West is een risico;
- Het niet aansluiten van wensen voor huisvesting voor kunst- en cultuurbeoefening op het integraal afgewogen beschikbare huisvestingsaanbod bij de Vastgoedtafel is een risico.

2.4 Gezondheidszorg

Wat willen we bereiken?

Inwoners van Wageningen hebben gelijke kansen op gezondheid en kunnen omgaan met fysieke, mentale en sociale uitdagingen.

2.4 Gezondheidszorg

Doel: 2.4.1. Kinderen en jongeren zijn fysiek en mentaal gezond, overgewicht en verslavingen nemen af.

Resultaten

- Het percentage kinderen en jongeren dat voldoet aan de beweegnorm (minimaal 1 uur bewegen per dag) is verhoogd ten opzichte van de kindermonitor 2021 en gezondheidsmonitor jeugd 2023.
- In Wageningen zijn er minder kinderen met overgewicht dan het gemiddelde in Gelderland.
- Het percentage jongeren dat gebruik maakt van alcohol, roken, vaperen en drugs is lager ten opzichte van de Gezondheidsmonitor Jeugd 2023.
- Het percentage jongeren (13-16 jaar) met psychische klachten is lager ten opzichte van de Gezondheidsmonitor Jeugd 2023.
- We werken toe naar een kritieke massa van 25% van de Wageningse kinderen, die smartphonevrij opgroeien.

Doel: 2.4.2. Inwoners met een lage sociaaleconomische positie ervaren een betere gezondheid en meer veerkracht.

Resultaten

- In 2027 is het gezondheidsbeleid aangepast en uitgevoerd, zodat de gezondheidsverschillen tussen inwoners kleiner worden.
- In de Wageningse aandachtswijken hebben inwoners minder overgewicht. Onder andere door beweegactiviteiten in de wijken, projecten gericht op een gezond voedingspatroon.
- In de Wageningse aandachtswijken bewegen de inwoners evenveel als het Wageningse gemiddelde. Wij gaan hierbij uit van de Nederlandse norm gezond bewegen (onder andere beweegactiviteiten Welsaam).

Doel: 2.4.3. Inwoners maken makkelijk gezonde keuzes.

Resultaten

- Sport- en buurtlocaties hebben een gezonder voedingsaanbod

Doel: 2.4.4. Inwoners maken minder gebruik van zorg door een preventieve aanpak.

Resultaten

- Inwoners maken minder gebruik van de GGZ door preventieve inzet als laagdrempelige ontmoetingspunt en bijeenkomsten over mentale problemen
- Inwoners gaan minder vaak naar de huisarts door passende ondersteuning en doorverwijzing naar sociale basis, zoals via Sociaal Doorverwijzen en het Verkennend Gesprek

Welke risico's staan deze ambitie in de weg?

Kwetsbare groepen ervaren langdurige fysieke en psychologische gevolgen van onder andere woningcrisis, inflatie en wachtlijsten in de zorg. Daardoor is de kans dat sociaal economische gezondheidsverschillen juist groter worden.

Verleiding van ongezonde middelen (zoals vaperen)

2.5 Geïndiceerde jeugdhulp

Wat willen we bereiken?

Kinderen en jongeren in Wageningen groeien veilig, gezond en kansrijk op met steun van hun omgeving. Hulp is snel, dichtbij en op maat, gericht op het versterken van eigen kracht en het voorkomen van zwaardere problematiek.

2.5 Geïndiceerde jeugdhulp

Doel: 2.5.1. Jeugdigen en gezinnen ervaren tijdige en passende hulp en voelen zich sterker en zelfstandiger na hulp.

Beoogde resultaten

- Meer dan 80% van de jeugdigen en ouders die gebruik maken van jeugdhulp voelen zich sterker en zelfstandiger na inzet van jeugdhulp.

Doel: 2.5.2. Minder jeugdigen hebben geïndiceerde jeugdhulp nodig.

Beoogde resultaten

- Aantal jeugdigen dat gebruik maakt van geïndiceerde jeugdhulp is gedaald met 10%

Doel: 2.5.3. Jeugdhulp is beschikbaar en tijdig inzetbaar voor de meest kwetsbare gezinnen.

Beoogde resultaten

- De wachttijden voor de inzet van jeugdhulp zijn verminderd, zowel bij de toegang al bij de aanbieders.

Doel: 2.5.4. Minder jeugdigen worden uit huis geplaatst, langdurige hulptrajecten worden voorkomen.

Beoogde resultaten

- Het aantal jeugdigen dat huis is geplaatst is gedaald met 10 %. De gemiddelde duur van jeugdhulptrajecten is gedaald.

Doel: 2.5.5. Hulp wordt dichtbij en in de vertrouwde omgeving georganiseerd. Er is een goede samenwerking tussen onderwijs, jeugdgezondheidszorg, medische zorg, welzijn, gezinnen en het lokale team.

Beoogde resultaten

- Samenwerkingsafspraken liggen vast in de Lokale Educatieve Agenda en bij de ontwikkeling van het lokaal team.

Welke risico's staan deze ambitie in de weg?

De ambitie is afhankelijk maatschappelijke ontwikkelingen (bv. toename prestatiedruk) en de invulling van personeelstekorten voor bv. de aanpak van wachttijden.

2.6 Geïndiceerde ondersteuning WMO

Wat willen we bereiken?

Inwoners leven zo lang mogelijk zelfstandig en nemen volwaardig deel aan de samenleving.

2.6 Geïndiceerde ondersteuning WMO

Doel: 2.6.1. We voorkomen dat inwoners dak- en thuisloos raken en hanteren bij dak- of thuisloosheid zoveel mogelijk het 'wonen eerst' principe.

Resultaten

- Regionaal ontwikkelen we de aanpak Wonen eerst.

Doel: 2.6.2. Inwoners kunnen zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen.

Resultaten

- 85% van de inwoners die langer zelfstandig thuis blijven wonen behouden hun autonomie, privacy en het vertrouwde sociale netwerk in de eigen buurt.

Doel: 2.6.3. Inwoners ontvangen passende ondersteuning van goede kwaliteit, afgestemd op hun hulpvraag.

Resultaten

- De ondersteuning heeft een positief effect op cliënten. 85% van de cliënten kan zich beter zelfstandig redden en ervaart een betere kwaliteit van leven.

Doel: 2.6.4. Inwoners ervaren een betere zelfredzaamheid

Resultaten

- 85% van de cliënten ervaart meer eigen regie over hun dagindeling, huishouden en sociale leven.

Doel: 2.6.5. Inwoners met een psychische kwetsbaarheid wonen zo zelfstandig mogelijk.

Resultaten

- We zien een beweging van minder Beschermd Wonen naar meer Beschermd Thuis. Trajecten duren zo kort mogelijk.

Doel: 2.6.6. Inwoners die zich niet redden op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, mantelzorg, hulp uit hun sociale netwerk of voorliggende (algemene) voorzieningen, worden ondersteund.

Resultaten

- Bij 85% van de cliënten sluit de ontvangen passende ondersteuning aan bij wat zij daadwerkelijk nodig hebben.
- 85% van de cliënten met een ondersteuningsbehoefte die buiten de voorliggende voorzieningen vallen hebben een passende maatwerkvoorziening ontvangen.
- De inzet van zware WMO maatwerkvoorzieningen stabiliseert of neemt af door een optimale benutting van lichtere vormen van ondersteuning.

Welke risico's staan deze ambitie in de weg?

- In de komende jaren neemt het aantal beschikbare medewerkers zorg en ondersteuning af, terwijl het aantal mensen met een hulpvraag toeneemt. Ook de complexiteit van de hulpvragen neemt toe.
- Maatregelen buiten de WMO die zorgen dat er een steeds groter beroep wordt gedaan op de WMO.
- Financiële taakstellingen die door het Rijk worden opgelegd
- Uitstellen van wetgeving; zoals het woonplaatsbeginsel.

- Toenemende woningnood.
- Toenemende complexe problematiek.

2.7 Veilige leefomgeving

Wat willen we bereiken?

Inwoners ervaren een veilige en prettige leefomgeving, waarin sociale samenhang wordt versterkt, onveilige situaties vroegtijdig worden gesignaleerd en inwoners kunnen rekenen op passende ondersteuning en bescherming wanneer dat nodig is.

2.7 Veilige leefomgeving

Doel: 2.7.1. Inwoners ervaren een sterke sociale samenhang en voelen zich verbonden met een ondersteunend netwerk in hun directe leefomgeving.

Resultaten

- Inwoners voelen zich verbonden met hun buurt en leefomgeving.
- Inwoners weten waar zij terecht kunnen met vragen of zorgen.
- Signalen van ondersteuningsbehoeften worden eerder herkend.
- Informele netwerken en de sociale basis worden versterkt.

Doel: 2.7.2. Slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling krijgen sneller passende hulp gericht op veiligheid en duurzaam herstel.

Resultaten

- Onveilige situaties worden eerder gesignaleerd.
- Slachtoffers ontvangen sneller passende hulp en ondersteuning.
- Betere samenwerking tussen zorg- en veiligheidspartners.
- Minder herhaling van geweldssituaties.

Doel: 2.7.3. Inwoners die in hun omgeving een onveilige situatie signaleren, melden dit tijdig en op de juiste plek

Resultaten

- Inwoners weten waar zij terecht kunnen met signalen en zorgen.
- Signalen van onveiligheid worden eerder gedeeld en opgepakt.
- Problemen worden sneller aangepakt voordat zij verergeren.
- Betere samenwerking tussen inwoners, professionals en netwerkpartners.

Doel: 2.7.4. Inwoners die onveiligheid, onrust of overlast ervaren, ontvangen tijdig een passende ondersteuning en indien nodig, begeleiding.

Resultaten

- Inwoners ontvangen tijdig passende ondersteuning.
- Ervaren onveiligheid en overlast nemen af.
- Problemen escaleren minder vaak.
- Zorg-, welzijns- en veiligheidspartners werken beter samen.

Welke risico's staan deze ambitie in de weg?

2.7.1 a. Individualisering en afnemende sociale cohesie b. Toenemende druk op vrijwilligers en maatschappelijke organisaties c. kwetsbare inwoners raken uit beeld of sluiten minder tot niet aan bij activiteiten. 2.7.2. a. Huiselijk geweld en kindermishandeling blijven vaak verborgen. b. wachttijden en capaciteitsproblemen bij specialistische hulpverlening maar ook politie. c. complexe problematiek vraagt inzet van meerdere organisaties. 2.7.3. a. inwoners weten niet altijd waar zij signalen kunnen melden b. angst of terughoudendheid vermindert de meldingsbereidheid c. capaciteitsdruk kan leiden tot vertraging in de opvolging van meldingen. 2.7.4. a. Toenemende

complexiteit van zorg- en veiligheidsvraagstukken
b. Beperkte capaciteit bij betrokken organisaties
c. Onduidelijkheid over rollen en verantwoordelijkheden.

2.8 Gezonde leefomgeving

Wat willen we bereiken?

Inwoners wonen en leven in een gezonde leefomgeving en kunnen laagdrempelig ontmoeten, spelen, bewegen of ontspannen.

2.8 Gezonde leefomgeving

Wat willen we bereiken?

Inwoners wonen en leven in een gezonde leefomgeving en kunnen laagdrempelig ontmoeten, spelen, bewegen of ontspannen.

2.8 Gezonde leefomgeving

Doel: 2.8.1. Een veilige en gezonde leefomgeving.

Resultaten

- Ook in 2027 wordt met behulp van toezicht en handhaving gecontroleerd of normen op gebied van bodem, lucht, geluid, geur en energie niet worden overschreden.
- Er wordt meer (eetbaar) groen aangeplant in de bebouwde kom.
- Er wordt een duurzame reclamecode opgesteld met het doel reclame voor ongezond voedsel te weren en prikkels weg te nemen.

Welke risico's staan deze ambitie in de weg?

- Milieuvervuiling, geluidsoverlast en klimaatgerelateerde risico's zoals hitte, droogte of wateroverlast.
- Tekorten aan zorg- en welzijnsprofessionals
- Verminderde beschikbaarheid van vrijwilligers en mantelzorgers.
- Onvoldoende samenwerking tussen fysiek en sociaal domein.
- Tekort aan groenvoorzieningen en recreatieve ruimte door ruimtedruk of woningbouw.

3.1 Kansrijke start

Wat willen we bereiken?

Elk kind groeit op in een stabiele, stimulerende en veilige omgeving. Ouders en verzorgers bieden een stevige pedagogische basis. Zo waarborgen we een kansrijke start voor alle kinderen, ongeacht hun achtergrond en omstandigheden.

3.1 Kansrijke start

Doel: 3.1.1. Minder baby's en jonge kinderen worden uit huis geplaatst of onder toezicht gesteld.

Resultaten

- Het aantal baby's en jonge kinderen (jonger dan 4 jaar) dat huis is geplaatst of onder toezicht gesteld is gedaald.

Doel: 3.1.2. Ouders en verzorgers voelen zich sterk staan in het opvoeden en bieden een goede pedagogische basis.

Resultaten

- Er is laagdrempelige ondersteuning voor ouders vanuit de sociale basis met specifieke aandacht voor de kwetsbare ouders.

Doel: 3.1.3. Kinderen krijgen een goede start op de basisschool door een effectieve inzet van Voor- en Vroegschoolse Educatie.

Resultaten

- 90% van alle kinderen gaat goed over naar groep 3 op de basisschool. Bij kinderen met een Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)-verwijzing is dat 80%.

Doel: 3.1.4. Er is kwalitatief goede en veilige kinderopvang geboden.

Resultaten

- Alle kinderopvanglocaties en gastouders zijn gecontroleerd en er zijn maatregelen genomen bij eventuele onvolkomenheden (100%).

Welke risico's staan deze ambitie in de weg?

Ouders in kwetsbare situatie kunnen negatieve gevolgen ondervinden van o.a. woningcrisis, inflatie en wachtlijsten in de zorg. Dit kan het kansrijk opvoeden en opgroeien van kinderen belemmeren.

3.2 Onderwijs en educatie

Wat willen we bereiken?

Alle kinderen en jongeren krijgen de kans zich volledig te ontwikkelen, ongeacht hun achtergrond.

3.2 Onderwijs en educatie

Doel: 3.2.1. De taalachterstand van kinderen die niet zijn opgegroeid met de Nederlandse taal wordt verminderd door extra taalonderwijs.

Resultaten

- Er is voldoende taalonderwijs voor kinderen met een taalachterstand.

Doel: 3.2.2. Kinderen en jongeren uit achterstandsituaties krijgen een kansrijke ontwikkeling door deelname aan op elkaar afgestemde programma's zoals muziek, natuur, sport, cultuur en techniek, zo mogelijk in een integrale voorziening.

Resultaten

- Voor kinderen en jongeren die opgroeien in moeilijke situaties is er extra aanbod met muziek, cultuur en sport. Dit noemen we de "Rijke Schooldag".

Doel: 3.2.3. Kinderen en jongeren verzuimen minder en het aantal thuiszitters is verminderd.

Resultaten

- Het relatief schoolverzuim bedraagt maximaal 2% van het aantal leerplichtigen.

Doel: 3.2.4. Vroegtijdige schoolverlaters worden ondersteund naar een passende vervolgstap: opleiding of werk.

Resultaten

- Het percentage voortijdig schoolverlaters (vsv) in de Regio Vallei is 2029 1,5%, dat is een daling van 0,3 procentpunt t.o.v. het vsv-cijfer in de regioanalyse van 2024 (conform het regionale programma in het kader van de wet Van school naar duurzaam werk).

Doel: 3.2.5. Ieder kind ontwikkelt ecologisch bewustzijn en verantwoordelijkheid (hoe ga je om met de natuur en het milieu) (draagt mede bij aan programma 2).

Resultaten

- Er is een scholingsprogramma gericht op het stimuleren van ecologisch bewustzijn en verantwoordelijkheid.

Doel: 3.2.6. Schoolgebouwen en omgeving bieden een optimale leeromgeving, zijn toekomstbestendig en multifunctioneel.

Resultaten

- De vastgestelde meerjarenaanpak voor het verduurzamen en vernieuwen van de onderwijsgebouwen is uitgevoerd. Schoolpleinen zijn groen en (deels) openbaar toegankelijk.

Doel: 3.2.7. Toekenning bekostiging aan ouders van Wageningse leerlingen voor goedkoopst passend vervoer van thuis naar bijzonder en speciaal onderwijs buiten Wageningen.

Resultaten

- De vervoerder verduurzaamt zijn wagenpark volgens het actuele vervoerscontract. Op het totaal van de kilometers gepland route vervoer schooljaar 2025/2026 wordt 10% met euro-6, 40% met groen gas (biogas) en 50% met elektrisch/waterstof uitgevoerd.

Welke risico's staan deze ambitie in de weg?

- Stijgende bouwkosten kunnen de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs vertragen.
- Invoering van inclusief onderwijs kan stagneren door gebrek aan middelen, tijd en visie bij het Rijksoverheid en schoolbesturen.

3.3 Basisvaardigheden

Wat willen we bereiken?

Alle inwoners beschikken over voldoende basisvaardigheden, taal, rekenen en digitale vaardigheden, om volwaardig en (financieel) zelfredzaam deel te nemen aan de samenleving.

3.3 Basisvaardigheden

Doel: 3.3.1. Ouders zijn in staat om hun kinderen een taalrijke thuisomgeving te bieden.

Resultaten

- Ouders worden ondersteund bij het bieden van een taalrijke thuisomgeving door de inzet van Boekstart, Voorleesexpress en Spel aan huis.

Doel: 3.3.2. Inwoners krijgen voldoende ondersteuning in het vergroten van basis- en werknemersvaardigheden, met specifieke aandacht voor jongeren en anderstaligen.

Resultaten

- We ondersteunen inwoners om hun basis- en werknemersvaardigheden te versterken, door inzet van activiteiten in het Digitaalhuis en door ondersteuning bij het zoeken naar werk.

Welke risico's staan deze ambitie in de weg?

- Het formele en non-formele taalaanbod is afhankelijk van goede verwijzingen van overige partners die een signalerende rol hebben (denk aan scholen, kinderopvang, Solidez etc.)

3.4 Diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid

Wat willen we bereiken?

Alle inwoners voelen zich welkom, veilig en gewaardeerd, ongeacht afkomst, gender, genderidentiteit, seksuele oriëntatie, beperking, religieuze voorkeur of sociaaleconomische achtergrond. Verschillen worden erkend, gerespecteerd en benut als waardevolle kracht.

3.4 Diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid

Doel: 3.4.1. Inwoners ervaren minder drempels bij het meedoen omdat er sprake is van sociale, fysieke en digitale toegankelijkheid.

Resultaten

- Op een aantal thema's zijn hebben we drempels in beeld voor sociale, fysieke en digitale toegankelijkheid, en verwijderen die actief.

Doel: 3.4.2. Inwoners voelen zich welkom, ongeacht wie ze zijn en waar ze vandaan komen.

Resultaten

- We bestrijden actief racisme in de stad.

Doel: 3.4.3. Inwoners weten waar ze terecht kunnen als zij discriminatie ervaren, we zetten ons actief in om discriminatie en racisme te voorkomen.

Resultaten

- We promoten en verstevigen onze ADV (antidiscriminatievoorziening). Tevens werken we actief aan het voorkomen van discriminatie en racisme.

Doel: 3.4.4. Inwoners worden met respect, aandacht en begrip benaderd in onze dienstverlening.

Resultaten

- We bestrijden actief discriminatie en racisme in onze dienstverlening.

Welke risico's staan deze ambitie in de weg?

Het actief aanpakken van stelselmatig discriminatie en racisme vraagt om een systeemverandering. Wij hebben slechts een kleine inbreng, wat wij op lokaal niveau kunnen realiseren.

Algemene informatie programma 1

Beleidskader maatschappelijke ontwikkeling

Wet- en regelgeving:

- Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive 2015 Wageningen
- Verordening jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning Wageningen 2026
- Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ Wageningen 2022
- Verordening Individuele Inkomenstoeslag gemeente Wageningen 2026
- Verordening Maatschappelijk Meedoen Regeling gemeente Wageningen 2026
- Re-integratieverordening Participatiewet gemeente Wageningen 2026
- Verordening handhaving inkomensvoorzieningen Participatiewet, IOAW en IOAZ Wageningen 2022
- Verordening Inrichting Antidiscriminatievoorziening gemeente Wageningen (2010)
- Nadere regels jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning Wageningen 2026
- Financieel besluit jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning Wageningen 2025
- Beleidsregels Studietoelage gemeente Wageningen 2024
- Beleidsregels Bijzondere Bijstand gemeente Wageningen 2026
- Verzamelbeleidsregels Participatiewet gemeente Wageningen 2026
- Beleidsregels terug- en invordering, aflossing, verrekening en verhaal Participatiewet IOAW, IOAZ gemeente Wageningen 2024
- Beleidsregels Wet Taaleis Participatiewet gemeente Wageningen 2023
- Beleidsregels vermogen in eigen woning en krediethypotheek
- Beleidsregels Inburgering Gemeente Wageningen 2025
- Beleidsregel landelijke toegankelijkheid beschermd wonen Valleiregio 2022

Beleidsstukken:

- Visie Kind Centraal 2016
- Regionale visie Publieke gezondheidszorg Gelderland Midden (2026-2040)
- Praktisch afsprakenkader Openbare Geestelijke Gezondheidszorg Valleiregio 2015
- Beleidskader Samen Wageningen 2026
- Uitvoeringsplan Wet Inburgering 2021
- Regiovisie Beschermd Wonen en Beschermd Thuis in de Valleiregio 2024 tot en met 2029
- Visie op de maatschappelijke opvang Valleiregio, 2021 'Zo zelfstandig mogelijk wonen'
- Visie Toekomst Herdenken, Koesteren en Agenderen van Vrijheid 2025-2030
 - Regiovisie aanpak huiselijk geweld 2025-2029 , regio West Veluwe Vallei
 - Regiovisie centraal Gelderland : Samenwerking en opdrachtgeverschap Jeugd, Wmo, Beschermd Wonen (december 2021)
 - Startnotitie 'Samen naar een duurzame opvang en ondersteuning van asielzoekers in Gemeente Wageningen', 2024
 - Programmaplan Goed Werk 2025
 - Uitgangspunten voor Beleid "Naar een inclusief Wageningen" 2025

Beleidskader onderwijs

Verordeningen:

- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Wageningen, 2015
- Verordening bekostiging leerlingenvervoer Wageningen, 2022
- Verordening financiële en materiële gelijkstelling onderwijs Wageningen, 2015
- Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid, 1999

Beleidsnota's:

- Beleidsregel voor bekostiging gymnastiekruimte voor basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs, 2012
- Onderwijsachterstandenbeleid gemeente Wageningen, 2020
- Beleidsregels Handhaving Kinderopvang Wageningen, 2019
- Visie Kind Centraal, 2016
- Groen Integraal Huisvestingsplan Wageningen, 2020
- Intentieovereenkomst 'Het voorkomen van segregatie en het bevorderen van integratie', 2022
- Samenwerkingsovereenkomst eenduidig aannamebeleid primair onderwijs Wageningen, 2024
- Beleidskader Samen Wageningen 2016

Beleidskader sport

Beleidsnota's:

- Nadere regels subsidiëring exploitatie-, onderhoud- en beheertaken door verenigingen en stichtingen als zelfwerkzaamheid voor de gemeentelijke zaalsportaccommodaties in Wageningen (2020).
- Beleidsnota 'Sport- en beweegbeleid samen in beweging' (2026).

Beleidskader cultuur

Beleidsnota's:

- Cultuurnota 2014 en verder- Samen werken aan cultuur (2013)
- Cultuuractieplan Cultuur Dichtbij 2025-2026 (2025)
- Beleidsnota Monumentenzorg 1992
- Uitgangspunten toetsing en handhaving Delftse schoolpanden Hoogstraat (1996)
- Dakvlakkenbeleid (2000)
- Archeologienota (2004)
- Herstel van de kwaliteit van de Delftse Schoolpanden rondom de Markt (2008)

Beleidskader veiligheid

Verordeningen:

- Algemene Plaatselijke Verordening Wageningen 2026
- Verordening binnentreden ter uitvoering van noodverordeningen (1997)

Beleidsnota's:

- Integraal Veiligheidsplan 2023-2026 Gemeente Wageningen
- Piketregeling rampbestrijding gemeente Wageningen 2023
- Beleidsplan Veiligheidsregio 2025-2026
- Meerjarenbeleidsplan 2024-2027 Politie Oost-Nederland
- Bibob beleid Wageningen 2025
- 13b Opiumwet beleid Wageningen 2025
- Beleidsregels wet aanpak Woonoverlast Wageningen 2021
- Uitvoeringsplan integrale veiligheid 2025 -2026
- Handavingsuitvoeringsplan 2025-2026

- Plan van aanpak Ondernijning 2026
- Coffeeshopbeleid gemeente Wageningen 2026

Convenanten:

- Veilig Uitgaan
- Buurtbemiddeling
- Buren/besturen gezelligheidsverenigingen

Betrokkenheid verbonden partijen Programma 1

Veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)

VGGM is een complete hulpverleningsorganisatie voor Brandweer en Volksgezondheid (ambulancetulpverlening en GGD) voor de veiligheidsregio Gelderland-Midden. Voor de uitvoering van de brandbestrijding en risicobeheersing werken we samen in regionaal verband op basis van een gemeenschappelijke regeling.

Regio Foodvalley

Regio Foodvalley is een samenwerkingsverband van 8 gemeenten met in totaal 380.000 inwoners. De Regio Foodvalley concentreert zich op de terreinen economie, werkgelegenheid, ruimtelijke ontwikkeling, energie, natuur, wonen en mobiliteit. Dit zijn grote en samenhangende opgaven die niet stoppen bij de gemeentegrens. De gemeente Wageningen neemt deel aan Regio Foodvalley via een gemeenschappelijke regeling. De inzet voor de komende jaren is vastgelegd in de Strategische Agenda van Regio Foodvalley.

Modulair gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland

Betreft een samenwerking van 11 gemeenten. Gemeenten kunnen per module besluiten of zij willen deelnemen. Wageningen neemt deel aan de Module inkoop en contractmanagement voor jeugdhulp (individuele voorzieningen) en maatschappelijke ondersteuning (maatwerkvoorzieningen). Wageningen neemt deel aan de module Regionale Facilitering Zorg en bestaat voornamelijk uit facilitering van het regiosecretariaat, regionaal advies Jeugd en bijbehorende projecten, zoals het Regionaal Uitvoeringsplan Jeugd.

Valleihopper

De Valleihopper draagt zorg voor het (contract-)beheer van het Vraagafhankelijk Vervoer. De Valleihopper is ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling BVO Valleihopper. De gemeente Barneveld is de coördinerende gemeente.

Nationaal Comité Herdenking Capitulaties 1945 (Wageningen 45)

Wageningen45 is een stichting die subsidie van de gemeente ontvangt om op 4 en 5 mei en het jaarrond een programma neer te zetten rondom het thema Vrijheid. Een programma dat lokaal, regionaal, nationaal en internationaal impact geeft. Door verschillende activiteiten aan te bieden komt jong en oud in aanraking met het thema Vrijheid. Wageningen45 organiseert onder andere de Nationale Bevrijdingsvuurestafette, de Dodenherdenking op 4 mei, het Gelders Bevrijdingsfestival, het Vrijheidsdefilé, maar ook het jaarrond het veteranencafé, de monumentenadopties en wereld gesprekken.

De onderstaande partijen zijn in formele zin geen verbonden partijen, maar wel relevant voor de realisatie van de doelstellingen uit het programma:

- Gemeente Ede. Uitvoering van het Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen (Bbz): Betreft samenwerking van de uitvoering van de taken op het gebied van de Bbz.
- Gemeente Ede en de gemeente Wageningen hebben samen het gepland routevervoer, waaronder Leerlingenvervoer ingekocht en dragen samen zorg voor het contractbeheer en de kwaliteitsbewaking.

Beleidsindicatoren

De volgende wettelijk verplichte beleidsindicatoren hebben betrekking op programma 1 Wageningen sociaal:

- Jongeren met een delict voor de rechter
- Kinderen in uitkeringsgezin
- Netto arbeidsparticipatie
- Werkloze jongeren
- Bijstandsuitkering
- Lopende re-integratievoorzieningen
- Jongeren met jeugdhulp
- Jongeren met jeugdbescherming
- Jongeren met jeugdreclassering
- Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement
- Absoluut verzuim
- Relatief verzuim
- Voortijdige schoolverlaters
- Niet-sporters
- Verwijzingen Halt
- Winkeldiefstal
- Geweldsmisdrijven
- Diefstal uit woning
- Vernieling en beschadiging

Zie hiervoor het hoofdstuk Wettelijk verplichte beleidsindicatoren.

Wat mag het kosten?

De lasten, baten en het saldo van het programma Wageningen sociaal zijn als volgt. Deze saldo's zijn inclusief reservemutaties:

Bedragen x € 1.000	Werkelijk 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
Totale lasten	89.221	90.743	94.740	96.660	96.109	97.307
Totale baten	35.242	29.607	26.249	27.336	27.627	26.321
Totaal saldo	-53.980	-61.136	-68.491	-69.324	-68.482	-70.986

In onderstaande tabel is de verdeling van de baten en lasten per ambitie opgenomen:

Bedragen x € 1.000		Werkelijk 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
LASTEN							
1.1	Inkomen, armoede en schulden	22.970	23.543	23.827	24.205	24.531	24.860
1.2	Werken en meedoen	6.775	7.020	7.378	7.391	7.496	7.671
1.3	Vrijheid en internationale samenwerking	619	688	730	756	779	802
1.4	Asielopvang en inburgering	2.422	2.825	1.695	1.741	1.790	837
1.5	Een veilige en leefbare woon-, werk- en ondernemingsomgeving	3.776	4.258	4.346	4.385	4.465	4.579
2.1	Sociale basis	5.787	6.310	6.539	6.763	6.960	7.162
2.2	(Toegang tot) sport	7.419	5.526	4.616	4.840	4.826	4.911
2.3	(Toegang tot) cultuur	4.771	4.223	4.294	4.435	4.560	4.686
2.4	Gezondheidszorg	2.322	2.727	2.665	2.816	2.943	3.004

Bedragen x € 1.000		Werkelijk 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
2.5	Geïnduceerde jeugdhulp	15.395	15.850	18.148	18.427	18.850	19.433
2.6	Geïnduceerde ondersteuning WMO	11.930	12.758	14.926	15.488	13.674	14.111
2.7	Veilige leefomgeving	16	17	17	18	18	19
2.8	Gezonde leefomgeving	-	-	-	-	-	-
3.1	Kansrijke start	1.292	1.369	1.129	1.167	1.209	1.239
3.2	Onderwijs en educatie	3.597	3.493	4.258	4.051	3.827	3.808
3.3	Basisvaardigheden	-	-	-	-	-	-
3.4	Diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid	132	136	172	177	181	186
Totale lasten		89.221	90.743	94.740	96.660	96.109	97.307

BATEN							
1.1	Inkomen, armoede en schulden	17.199	17.356	17.402	17.403	17.404	17.405
1.2	Werken en meedoen	1.037	925	886	897	906	929
1.3	Vrijheid en internationale samenwerking	-	82	-	-	-	-
1.4	Asielopvang en inburgering	5.090	3.729	1.693	1.737	1.777	314
1.5	Een veilige en leefbare woon-, werk- en ondernemingsomgeving	10	30	15	-	-	-
2.1	Sociale basis	309	94	46	46	46	46
2.2	(Toegang tot) sport	5.223	2.777	1.686	1.717	1.746	1.777
2.3	(Toegang tot) cultuur	946	96	233	228	223	218
2.4	Gezondheidszorg	528	637	363	449	532	532
2.5	Geïndiceerde jeugdhulp	-	-	-	497	511	527
2.6	Geïndiceerde ondersteuning WMO	3.628	2.791	2.996	3.473	3.590	3.682
2.7	Veilige leefomgeving	-	-	-	-	-	-
2.8	Gezonde leefomgeving	-	-	-	-	-	-
3.1	Kansrijke start	1.022	887	794	802	806	806
3.2	Onderwijs en educatie	251	203	134	86	86	86
3.3	Basisvaardigheden	-	-	-	-	-	-
3.4	Diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid	-	-	-	-	-	-
Totale baten		35.242	29.607	26.249	27.336	27.627	26.321

SALDO							
1.1	Inkomen, armoede en schulden	-5.771	-6.187	-6.425	-6.802	-7.128	-7.455
1.2	Werken en meedoen	-5.738	-6.095	-6.491	-6.494	-6.589	-6.742
1.3	Vrijheid en internationale samenwerking	-619	-606	-730	-756	-779	-802
1.4	Asielopvang en inburgering	2.668	904	-1	-4	-13	-523
1.5	Een veilige en leefbare woon-, werk- en ondernemingsomgeving	-3.766	-4.228	-4.331	-4.385	-4.465	-4.579
2.1	Sociale basis	-5.478	-6.217	-6.493	-6.717	-6.914	-7.116
2.2	(Toegang tot) sport	-2.195	-2.749	-2.930	-3.123	-3.080	-3.135
2.3	(Toegang tot) cultuur	-3.825	-4.127	-4.061	-4.207	-4.336	-4.468
2.4	Gezondheidszorg	-1.794	-2.089	-2.303	-2.366	-2.411	-2.472
2.5	Geïndiceerde jeugdhulp	-15.395	-15.850	-18.148	-17.930	-18.339	-18.906
2.6	Geïndiceerde ondersteuning WMO	-8.302	-9.967	-11.929	-12.014	-10.084	-10.428
2.7	Veilige leefomgeving	-16	-17	-17	-18	-18	-19

Bedragen x € 1.000		Werkelijk 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Raming 2028	Raming 2029	Raming 2030
2.8	Gezonde leefomgeving	-	-	-	-	-	-
3.1	Kansrijke start	-270	-482	-335	-365	-403	-433
3.2	Onderwijs en educatie	-3.347	-3.290	-4.124	-3.965	-3.741	-3.722
3.3	Basisvaardigheden	-	-	-	-	-	-
3.4	Diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid	-132	-136	-172	-177	-181	-186
Totaal saldo		-53.980	-61.136	-68.491	-69.324	-68.482	-70.986